

Pictând cu corpul¹

DOI : 10.46522/S.2025.01.14

Marcela Livia DAN PhD

University of Arts Târgu-Mureș
dnliv@yahoo.com

Abstract: Painting With the Body

Ballet has been around since the 14th or 15th century and has influenced many artists. A unique person who changed the classical paradigm of ballet is Shahar Binyamini. He managed to revolutionize dance and break from the rigid norms created over the centuries, reaching amazing forms of bodily expression. He danced in the Batsheva dance company from 2006 to 2013, where he performed extensively in the repertoire of choreographers Ohad Naharin and Sharon Eyal. There, he developed a unique style that combines contemporary dance techniques with a deep exploration of human expression. Throughout his career, he has worked with some of the most influential names in contemporary dance, enriching his own choreographic vocabulary. After leaving the Batsheva dance company, Shahar began his international choreographic journey. Shahar Binyamini's choreography continues to challenge and expand the boundaries of contemporary dance, establishing him as a key figure of the global artistic scene.

Key words: *Shahar Binyamini; dance; Gaga; TNUDA; research.*

Una dintre cele mai expresive forme de artă, de la începuturile sale până în prezent, este dansul. Dansul continuă să-și extindă orizonturile în fiecare an, cu noi forme moderne și contemporane care captivează oamenii din toate colțurile lumii.

Un personaj care a schimbat paradigma clasică a baletului și a dansului este Shahar Binyamini.

Coregraful din orientul mijlociu a reușit să revoluționeze și să se rupă de normele rigide create pe parcursul secolelor, ajungând la limbaje și forme de expresie corporală uimitoare, astfel încât dansul a devenit, și datorită lui, mai mult decât execuția perfectă a unor fraze de mișcări clasice.

Rădăcinile artistului și coregrafului israelian Shahar Binyamini sunt în Europa de Est, în Georgia, deși s-a născut în 1988 în Lod, Israel.

¹ Articol realizat în cadrul proiectului CNFIS-FDI-2025-F-0168 - "Cercetarea artistică în secolul XXI: crearea unui ecosistem de excelență academică".

Inițial, Shahar a studiat biologia și biotehnologia. A ales, însă, dansul, datorită muncii unui coregraf de excepție.

Ca student, a luat lecții de dans ca activitate extra curriculară. Vizionările constante ale spectacolelor produse de *Batsheva* l-au determinat în cele din urmă să își dorească să lucreze cu această companie. S-a înscris la o audiere și a fost acceptat (Binyamini 2020).

Timp de doi ani, a dansat cu ansamblul *Batsheva Young*. Apoi s-a alăturat companiei principale, unde a rămas timp de cinci ani. În același timp, a creat primele sale piese foarte scurte pentru ansamblul *Batsheva Young*.

A colaborat cu *Batsheva* în perioada 2006-2013, interpretând repertoriul coregrafilor Ohad Naharin și Sharon Eyal.

La compania de dans *Batsheva* a dezvoltat un stil unic care combină tehnica dansului contemporan cu o explorare profundă a expresivității umane. De-a lungul carierei, a lucrat cu unele dintre cele mai mari nume din dansul contemporan, îmbogățindu-și propriul vocabular coregrafic.

La *Batsheva* a fost consultant coregrafic al directorului artistic Ohad Naharin. Acolo a început să predea limbajul distinctiv al mișcării *Gaga*, care promovează importanța corpului ca mijloc de exprimare din perspectiva conectării sale cu mintea. Dansatorii sunt încurajați să-și exploreze corpul în cel mai imparțial mod posibil și să se conecteze cu experiența lor interioară prin mișcare. În ciuda legăturii sale strânse cu Naharin, Shahar Binyamini și-a stabilit un profil clar, care este mult mai mult decât o simplă adaptare *Gaga*, care, de altfel, este, în sine, o nouă modalitate de a dobândi cunoștințe și de autocunoaștere la nivel de expresivitate corporală. Este o nouă modalitate de a învăța și de a-ți întări corpul și de a adăuga flexibilitate, rezistență și agilitate, cu accent pe simțuri și imaginație. *Gaga* implică un act de conștientizare a slăbiciunilor fizice, trezește zonele amorțite, expune fixările fizice și oferă modalități de eliminare a acestora, îmbunătățește mișcarea instinctivă și leagă mișcarea conștientă și inconștientă, permite o experiență de libertate și plăcere într-un mod simplu, conectând fiecare persoană cu sine și cu ceilalți, într-un spațiu plăcut, în haine confortabile, și apelând la stimularea prin muzică.

Shahar Binyamini a fost director artistic al cursurilor intensive *Gaga* din Tel Aviv, Italia, Los Angeles, New-York și Japonia. Există o influență puternică a lui Naharin în coregrafia lui Binyamini, care are aceeași întruchipare luxuriantă, ca și cum ar fi lumi care pulsează în fiecare corp (Binyamini 2023).

După ce a părăsit compania de dans *Batsheva* (astăzi este liber profesionist), Shahar și-a început drumul coregrafic internațional în 2016 în Singapore, unde și-a creat lucrarea coregrafică *Flat* pentru *Frontier DanceLand*. De-a lungul carierei, Shahar a fost invitat de multe companii internaționale de dans și instituții de dans să creeze noi piese, inclusiv *Mensch* (2016) pentru *Saarländische Staattheatre*, *Lungs* (2016) pentru *UCLA*, *Empty3* (2017) pentru *Ate9* și *Gauthier Dance Company*, *Paradiso* (2018) pentru *Frontier DanceLand*, *Vulner* (2018) pentru *Norrdans*, *Ballroom* (2019) pentru *St. Festtenpielhaus*. și *I am* (2019) pentru *Ballet du Rhin*, *Evolve* (2020), pentru *Compania Tel Aviv*,

Hard to tell (2023) pentru *São Paulo Dance Company*, *I've Changed My Mind* (2023) pentru aceeași companie, *Bolero X* (2023) pentru *Ballet BC Vancouver*, iar cu *More Than* (2023), a revenit la *Compania Tel Aviv*.

Între 2014 și 2016 a înființat împreună cu profesorul Atan Gross Shani Garfinkel un grup de cercetare format din dansatori, oameni de știință și coregrafi numit *TNUDA*, cu sediul la Institutul Weizmann, lângă Tel Aviv, cu domenii de activitate variind de la tehnologia informației la matematică și biochimie, unde dansatori și oameni de știință explorează intersecția dintre știință și dans (Binyamini 2024).

Invit adesea oameni din afara domeniului meu – non-dansatori – la repetițiile mele. Creez pentru oameni și sunt interesat de ceea ce simt oamenii, cum răspund ei la emoția pe care încerc să o transmit, care este interpretarea lor asupra acesteia.

[...]

Dansul nu este o limbă pe care trebuie să o înveți; este dincolo de limbaj. Este mai adânc decât cuvintele. Știința este o scufundare în necunoscut. Dansul și știința sunt, aparent, lumi separate. Știința este verbală, se bazează pe protocoale precise și prezintă lumea cu rezultatele sale într-un limbaj general acceptat. Dansul, pe de altă parte, este o profesie fizică și senzuală/senzorială, ale cărei produse sunt în principal vizuale și auditive. Dar ambele implică auto-descoperirea, perseverența, învățarea continuă și prezentarea rezultatelor lumii” (Binyamini 2021).

Binyamini 2021

În 2018, coregraful pune în scenă *Pardiso* la *Frontier DanceLand* din Singapore (Binyamini 2020). Spectacolul are culoare și viziune îndrăzneță cu dansatori care se transformă în umanoizi.

Decorul reprezintă un laborator alb, compartimentat cu ajutorul unor surse de lumină Led. Fiecare dansator este o piesă vitală a puzzle-ului care se transformă, parcurgând drumul de la mașinărie la umanoid.

Îmbrăcați în costume cu buline, performerii trec unul pe lângă celălalt, dar nu se amestecă și nu intră unul în spațiul celuilalt. Mai mult, insistă să păstreze emoțiile la periferie, oferindu-ne astfel o viziune asupra viitorului în care mașinile pot executa, dansa, dar niciodată să înfățișeze o stare emoțională.

Timp de câteva decenii, lucrările lui Gustav Mahler i-au fascinat pe coregrafi. De la John Neumeier la Anne Teresa De Keersmaeker, universul muzical și poetic al simfoniilor acestui compozitor extraordinar necesită gest, mișcare și trupuri (Neumeier 2013).

Ca și alți coregrafi, Shahr Binyamini este fascinat de lucrările lui Gustav Mahler și Simfoniile acestui compozitor incomparabil.

Bazându-se pe experiența sa de dansator în cadrul companiei de dans *Batsheva* și de munca pe care o desfășoară la Institutul Weizmann, lângă Tel Aviv, cu oameni de știință și dansatori, în 2019 Binyamini propune o abordare foarte originală a lui Mahler la *Opera National du Rhin* din Strasbourg. Shahr crede că muzica „înaltă/elitistă” a lui Mahler scoate la iveală impulsuri cvasi-animale, între dorința de sub-

lim și gravitatea dorințelor trupurilor noastre, între ancorarea în valuri joase, vise și zbor (Binyamini 2018/2019).

Coregraful israelian a reunit la St. Pölten (2019) un număr considerabil de dansatori internaționali pentru o singură reprezentație a unei creații de o energie copleșitoare. El orchestrează, într-o dinamică ultra-contemporană, un fel de transă care eliberează diferențele dintre masculin și feminin. Și-a intitulat spectacolul *Ballroom*.

Ballroom este bazat pe o scenografie circulară, luminoasă, care își creează propria dimensiune verticală. La aceasta se adaugă și munca inventivă, dar și ordonată, asupra costumelor, la care colaborează el însuși.

Binyamini creează corpuri augmentate, ocupând fiecare mână cu o minge de bowling. De asemenea, centrul de greutate se mișcă în afara corpului. Mingile conferă dansatorilor o stabilitate paradoxală. Mișcările devin abstracte, iar diferențele dintre genuri se estompează într-un nou vocabular coregrafic. Ideea a pornit de la o improvizație și a ajuns să plaseze *Ballroom* în tradiția lui Oskar Schlemmer (Binyamini 2021).

Dar dincolo de abstractizare, mingea este și un obiect de cult care face parte din corpurile și personalitățile personajelor. După melodiile techno ale lui Daniel Grosmann, grupul atinge un extaz orchestrat până la cel mai mic detaliu.

Binyamini este ultra-precis și extrem de dramatic, corpurile fiind încărcate de violență și memorie, iar membrele performerilor par propulsate de arcuri interioare. Artistul coregrafiază o transformare permanentă, bazată pe structuri spațiale fundamentale.

La Binyamini, armonia se manifestă într-un mod foarte detaliat, variat, plin de viață și bogat, devenind o adevărată interfață între dansul contemporan și balet.

Debutul lui Shahar Binyamini la Teatrul Colón din Buenos Aires are loc cu spectacolul *Bolero X*, al cărui asistent coregrafic a fost Yotam Baruch. Inspirat de *Boléro*-ul lui Ravel, compus în 1928 pentru dansatoarea Ida Rubinstein (citarea sursei informației), spectacolul oglindește melodia care se repetă, care ia forma unui crescendo lung, până la finalul său zdrobitor. O sărbătoare pură a puterii dansului, spectacolul se coagulează datorită celor 50 de interpreți prezenți pe scenă, care se exprimă prin dans în zona marilor forțe naturale care ne constituie, atât cele care ne separă ca indivizi unici, cât și cele care ne unesc ca grup (Binyamini 2023).

Binyamini nu a fost deloc descurajat de provocarea de a avea 50 de dansatori pe scenă.

Am simțit și încă simt cât de multă forță este să reacționezi și să-i spui da. Să am un dialog cu 50 de dansatori este un lucru atât de puternic. (...) Mă simt foarte confortabil să lucrez cu mulți oameni” a spus el,

Binyamini 2023

Compoziția lui Maurice Ravel din 1928 „este foarte repetitivă, evident, melodia în sine, dar orchestrația aduce mai multe straturi”, a explicat Binyamini.

Un crescendo lung , ceva ce devine mai intens a fost foarte prezent în munca mea anterioară. Este ceea ce mă stimulează. Așa că, atunci când am început să lucrez cu muzica lui Ravel, am încercat diverse abordări, dar m-am oprit la aceasta și mi s-a părut că se potrivește cu adevărat. Mi-a permis să mă concentrez pe ceva în care eram implicat și am reușit să elimin gândurile sau sentimentele inutile. Am decis să mă concentrez doar pe muzicalitate și joc, ceea ce le permite dansatorilor să rămână ludici.

Binyamini 2023

Pentru interpreții Yotam Baruch și Kornelia Lech din *Evolve* (2020), exercițiul fizic și efortul sunt instrumente de dezvoltare musculară, iar spectacolul este o luptă constantă de a se cunoaște mai bine, de a-și împlânzi corpul. Două entități distincte se întâlnesc, se atrag și se resping reciproc. Este un joc de putere, de afirmare a unicității dar și o căutare a armoniei care îi motivează să se miște și să interacționeze cu lumea haotică din jurul lor. Un duet concentrat pe esența și veridicitatea mișcării.

More Than (2023) este o producție incredibil de senzuală, a colectivului *LaLa*, (muzica: „The Northern Star” de Mark Eliyahu, „Wind and Fire” de Mohammad Reza Mortazavi, compoziție muzicală de Daniel Grossmann).

Spectacolul începe cu un șir lung de figuri singuratic, absorbite de sine, din care ieșesc brusc un duo. Dansatorii își măsoară spațiul în primele minute.

În lumina palidă, doi dansatori se deplasează încet pe scenă, apoi șase dansatori, trei bărbați, trei femei, se mișcă independent dar sincron, până când rămân doar doi. Sub maiourile bej mulate, părul lung se înfășoară în linii întunecate pe corpul lor, ca o marmurare de vene sau rădăcini. Se privesc cu coada ochiului, se observă și, în timp ce merg, par aproape lipsiți de orice greutate. Mersul, doar mersul, este uneori cel mai dificil lucru în dans, în găsirea ritmului, în a te concentra.

Dansatorii absorb sunetele orientale și în mijlocul sunetelor sălbatice de tobe, cei șase dansatori se desfășoară în înălțimea, lățimea și adâncimea spațiului scenic, într-un aparent haos. Coregrafia oscilează acum din ce în ce mai mult între decelerare și dinamism. În dans, corpul uman se mișcă în spațiu cu emoții, dorințe, doruri, abilități, dificultăți și durere. Sunt sentimente pe care dansatorii le arată din interior spre exterior.

Corpurile lor exigente efectuează un joc care uneori poate părea a fi cel al luptătorilor prezenți în anumite ritualuri.

Dansatorii ne poartă în căutarea esenței umanității, într-o călătorie prin diverse culturi. Călătoria este sălbatică, în timp ce dansatorii se îndreaptă unul spre celălalt în pași repezi. Este dureros când dansatorii, strâns legați, vor să se desprindă unul de celălalt și totuși să rămână împlețiți.

Scena este acoperită cu nisip, poate pentru a evidenția faptul că noi, oamenii, suntem încă foarte conectați cu pământul. Dansatorii îl folosesc pentru a da o mai mare fluiditate mișcărilor lor, uneori aproape alunecând peste el. De asemenea, fac modele în nisip cu corpul, creează nori de praf cu mișcări rapide sau pur și simplu lasă nisipul să se reverse prin degete. După ce au devenit un grup, se ridică, înconjurată de praf, și apoi se

contractă din nou ca un singur organism care pulsează. Acest singur corp viu, care respiră, iese în evidență prin contraste. Un dansator se desprinde de un duet și privește atent în public. Privirea lui persistă, apoi se amestecă cu mișcarea neîntreruptă a tuturor. Iar și iar, dansatorii se despart, își găsesc drumul și par să-și urmeze propriile nevoi pentru un timp. Interesant este că nu există un solo clar - așa că în curând colectivul preia impulsurile indivizilor. Relațiile dintre dialogul interior, pe de o parte, și permeabilitatea corpului și capacitatea de a comunica, pe de altă parte, sunt cântărite și negociate între ele.

Acest tipar se repetă pe parcursul spectacolului de o oră, cu toți dansatorii pe scenă, și poate unul se mișcă altfel, apoi doi se adună încet împreună, urmate de mișcări adesea extrem de senzuale între cei doi, singuri pe scenă. Binyamini examinează granițele dintre intimitatea fizică și expresia sufletului și personalității noastre.

Căutarea lui Binyamini în zona descifrării umanității se manifestă în legătura cu pământul: costumele dansatorilor devin din ce în ce mai închise în timp, de parcă rădăcinile de sub tricou devin una cu pielea lor prăfuită.

Muzica se adaugă acestui element al corpurilor vii, care respiră. Este greu de spus dacă este Orientul Mijlociu, Asia de Sud sau chiar Asia de Est, dar se pune un accent puternic pe tobe, coarde și utilizarea unui xilofon. Se creează un fundal hipnotic, iar dansatorii răspund la acesta atât cu mișcări netede, cât și zănatice.

Sunetele se preling și bat de parcă s-ar urmări unul pe altul. În mijlocul scenei, bătăile tobei se contopesc cu mișcărilor unui dansator. Parcă bătăile ar fi pulsul ei, membrele ei se articulează fluid cu compoziția *Wind & Fire*. Pornind de la straturile materialității fizice – oase, carne și piele – mesajele sunt transformate în mișcare. În piesele sale, inclusiv în *More Than*, Binyamini se întreabă în mod repetat care este locul și sursa vieții emoționale: Sunt sentimentele ancorate în noi de la început? Sau apar doar din starea noastră fizică situațională sau din experiența senzorială?

Uneori, dansatorii fie repetă mișcărilor ca și cum ar fi automatizate unul câte unul, fie grupul se adună și se înghesuie într-o îmbrățișare masivă de brațe și picioare încurcate. Există mișcări mai spectaculoase și momente de intimitate frumos coregrafiate, care ar putea face membrii publicului să se simtă ca niște voyeuri asistând la un moment de pasiune intimă.

Costumele, proiectate de Binyamini, sunt un element esențial pentru spectacol. Dansatorii par aproape goi. Tricourile de culoarea cărnii reprezintă probabil vasele de sânge și sistemul nervos care stau la baza simțurilor corpului nostru.

Spectacolul se termină meditativ, calm, un motiv în plus pentru legitimizarea ideii că darul lui Binyamini constă în folosirea limbajului dansului pentru a pune întrebări fundamentale despre ființă. În acea oră plină de senzualitate, *More Than* nu oferă niciun răspuns. Arată, în schimb, o căutare captivantă a esenței umanității pe muzica puternică a lui Daniel Grossmann.

More Than poate fi citit ca o încercare a coregrafului de a descoperi adevărata natură a iubirii și interacțiunea dintre corp, suflet și spirit, dar există un element animal în

compoziție. Este ca și cum Binyamini ar vrea să ne amintească că, deși ne putem conecta cu sufletul, sentimentele noastre pot fi comunicate cu adevărat doar atunci când atingem și simțim corpul nostru.

More Than face trimiteri la importanța atingerii și a contactului senzorial într-o lume digitală în care uneori putem deveni izolați și amorțiți. La Bregenz are loc un festival de dans unde ansamblurile de dans din întreaga lume își susțin noile producții, alături de premiere austriece.

Cea mai recentă lucrare a coregrafului Shahar Binyamini, *New Earth*, are premiera mondială la Bregenz în data de 5 aprilie 2025 și este o dezvoltare ulterioară a lucrării sale anterioare *More Than*. Spectacolul abordează problema reînnoirii și a redefinirii ființei, accentuând, în fiecare mișcare, legătura noastră înăscută și profundă cu pământul.

Shahar Binyamini nu ocolește, așadar, problemele filozofice în arta sa. Care este limita dintre intimitatea fizică, sex și expresia sufletului nostru, a sinelui nostru? - pare să se întrebe constant coregraful. În toate spectacolele sale, Shahar Binyamini cercetează interfața dintre corp, suflet și spirit. Cum este aceasta legată, care este scopul corpului uman? Oamenii trăiesc în cochilia lor pământească sau apar din starea lor fizică, din mișcare, din senzațiile senzoriale ale nervilor?

Se schimbă sentimentele din cauza a ceea ce percepe corpul? Dansul lui nu oferă răspunsuri, ci arată căutarea a ceea ce ar putea fi omul ca esență. Vedem omul ca mamifer puternic ancorat în sine, în ciuda civilizației și culturii.

„Dansul poate spune o poveste universală, precum muzica”, declară Binyamini.

Cred că este foarte dificil să spui o poveste bazată pe mișcare, dar, atunci când o faci corect, este foarte eficientă și are potențialul de a merge mult mai adânc decât cuvintele, pentru că este ceva ce avem cu toții în comun. Cu toții ne putem raporta la efortul fizic și avem empatie pentru corpul dinamic. Vă puteți conecta la acea energie. Să spui o poveste universală prin mișcare este o mare provocare, iar depășirea ei - foarte satisfăcătoare,

Binyamini 2023

Spectacolele lui Binyamini sunt adesea caracterizate de o utilizare complexă a spațiului și timpului, precum și de explorarea unor teme universale precum identitatea, memoria și relația dintre corp și minte. Artistul continuă să provoace și să extindă granițele dansului contemporan, delimitându-se, astfel ca personalitate-cheie a scenei artistice globale.

Arta este o forță incredibilă care transcende granițele. Are această capacitate magică de a acoperi golurile dintre oameni, indiferent de diferențele geografice sau culturale. Este ca un fir vibrant care se țese prin pânza umanității, conectând inimile și mințile. Aduce un sentiment de unitate și înțelegere comună, creând o conexiune profundă între indivizi care altfel ar putea părea din lumi separate,

Binyamini 2023

În semn de recunoaștere a contribuțiilor sale remarcabile, Shahar Binyamini a primit Premiul Ministrului Culturii din Israel în 2021 în domeniul coregrafiei. Această recunoaștere prestigioasă consolidează statutul său de artist vizionar care demonstrează o gamă impresionantă și un impact multidimensional în domeniile dansului și cercetării acestuia.

REFERINȚE

- BALLET DE L'OPÉRA NATIONAL DU RHIN, Dossier de presse, Saison 2018- 2019, *Danser Mahler au XXIe siècle* (Shahar Binyamini), [Accesat 20 noiembrie 2024], Disponibil la: https://www.operanationaldurhin.eu/files/c2ae632f/dp_danser_mahler.pdf
- BINYAMINI, Shahar, 2020, Online Workshop, [Accesat 24 octombrie 2024], Disponibil la: <https://frontierdanceworkshop.peatix.com/>
- BINYAMINI, Shahar, 2023, Workshop, [Accesat 12 noiembrie 2024], Disponibil la: <https://www.dansedanse.ca/en/artis/shahar-binyamini>.
- JEWISH INDEPENDENT, 2023, *Two world premières*, [Accesat 17 noiembrie 2024], Disponibil la: <https://www.jewishindependent.ca/tag/shahar-binyamini/>.
- NEUMEIER, John ,2013, *La Troisième Symphonie de Gustav Mahler* [Accesat 6 noiembrie 2024], Disponibil la: <https://play.operadeparis.fr/en/p/la-troisieme-symphonie-de-gustav-mahler>
- WEIZMANN INSTITUTE OF SCIENCE, 2021, *The dance of science*, [Accesat 17 noiembrie 2024], Disponibil la: <https://www.weizmann.ca/the-dance-of-science/>.